

VODIČ za PrEP

2. izdanje

POTENT

NACIONALNI CENTAR ZA SEKSUALNO
I REPRODUKTIVNO ZDRAVLJE

Urednik: Bratislav Prokić

Izdavač:

Nacionalni centar za seksualno i
reproduktivno zdravlje - Potent, Beograd

Recenzenti:

asist. dr spec. infektologije Marko Marković,
Klinika za infektivne i tropske bolesti UKC Srbije

dr spec. epidemiologije Biljana Begović Vuksanović,
Gradski zavod za javno zdravlje Beograd

Tehnički urednik:

Nemanja Vojnović

Štampa:

Kotur i ostali d.o.o., Beograd

Tiraž:

3.000 primeraka

ISBN-978-86-904040-0-1.

Drugo izdanje

Beograd, 2023.

Besplatan primerak

Vodič za PrEP (pdf)

Sadržaj:

Osnovno o PrEP-u str. 5

Kome je namenjen PrEP str. 6

Da li je PrEP za mene str. 7

Kako se PrEP koristi str. 8

Svakodnevno str. 10

Po potrebi str. 12

Saveti za redovnu
upotrebu str. 13

Pre i tokom upotrebe
PrEP-a str. 14

Ako nabavljaš PrEP
na drugi način str. 17

Nuspojave, rezistencija
str. 18

Interakcije sa drugim
lekovima str. 19

PrEP za žene, trans i
nebinarne osobe str. 20

Reč urednika

Pred vama je drugo, dopunjeno izdanje Vodiča za PrEP. Nadamo se da će pomoći svima koji žele da preuzmu odgovornost za svoje zdravlje i da zašтите sebe i svoje partnere.

Rizik od HIV infekcije je 18 puta veći kod analnog seksa u odnosu na vaginalni. Međutim, svest o riziku ne garantuje da ćemo se uvek adekvatno zaštititi, posebno u trenucima slabosti, u naletima strasti, ili ako nam korišćenje kondoma generalno predstavlja izazov.

Statistika kaže da muškarci koji su prijavili nezštićeni seks sa drugim muškarcima, čine oko 80% novih slučajeva HIV infekcije u Srbiji. Poređenja radi, u Velikoj Britaniji, gej muškarci više nisu većina novodijagnostikovanih, budući da desetine hiljada ljudi koristi PrEP.

Iako interesovanje za PrEP-om u Srbiji raste, još uvek je veliki broj onih koji ne znaju za ovaj vid prevencije, imaju predrasude ili pogrešne informacije. U situaciji u kojoj PrEP ne pokriva zdravstveno osiguranje, mnogi u Srbiji koji bi želeli da ga koriste, ne mogu sebi to da priušte.

Potent se od 2019. godine zalaže za veću dostupnost PrEP-a i pruža besplatnu podršku svima koji žele da ga koriste. To radimo u saradnji sa zdravstvenim ustanovama u skladu sa relevantnim medicinskim vodičima.

Osnovno o PrEP-u

PrEP je skraćenica od „preekspoziciona profilaksa“.

Preekspoziciona znači da se sa upotrebom započinje pre izlaganja riziku.

Profilaksa znači sprečavanje infekcije.

PrEP je sredstvo zaštite od HIV infekcije u obliku tableta.

Sadrži aktivne supstance tenofovir i emtricitabin.

Efikasno smanjuje rizik od inficiranja HIV-om za više od 99%.

Da li je PrEP štetan?

PrEP nema negativan uticaj na zdravlje kod ogromne većine korisnika. Tokom redovnih kontrola, obavljaju se testovi vezani za moguća neželjena dejstva. Ona su retka i reverzibilna, odnosno nestaju nakon prestanka korišćenja PrEP-a.

Da li PrEP štiti od drugih infekcija?

PrEP ne štiti od drugih polnih infekcija, kondom štiti. HIV je hronična infekcija koja zahteva doživotno lečenje, dok se većina drugih polnih bolesti danas relativno lako leči, a neke se mogu sprečiti vakcinacijom.

Da li je PrEP dostupan u Srbiji?

PrEP je registrovan u Srbiji, ali do štampanja ovog Vodiča, nije uveden na listu lekova koje pokriva zdravstveno osiguranje. Kupuje se u apoteci uz lekarski izveštaj, a cena kutije od 30 tableta je oko 5 500 RSD.

PrEP preekspoziciona profilaksa	PEP postekspoziciona profilaksa	TasP terapija kao prevencija
Anti-HIV lekovi koje koriste HIV negativne osobe preventivno, pre i posle izlaganja riziku od inficiranja.	Anti-HIV lekovi koje koriste HIV negativne osobe u hitnim situacijama, neposredno nakon izlaganja riziku.	Anti-HIV lekovi koje koriste HIV pozitivne osobe kao terapiju, što sprečava dalji prenos infekcije.

Kome je namenjen PrEP

Ko može da koristi PrEP?

PrEP je namenjen osobama koje nemaju HIV, ali su u pojačanom riziku od inficiranja. Na prvom mestu se preporučuje muškarcima koji imaju nezaštićene seksualne odnose sa muškarcima, a može se razmotriti i kod drugih osoba.

Ko ne treba da uzima PrEP?

PrEP se ne sme davati osobama koje imaju HIV ili nisu testirane! Nije potrebno da ga koriste osobe koje su u stanju da uvek koriste kondom, ili su u monogamnoj vezi sa osobom koja dokazano nema HIV i ima nizak rizik od inficiranja.

Da li je potreban PrEP kada partner ima HIV?

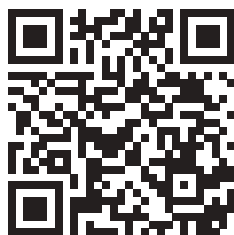
PrEP se preporučuje HIV negativnoj osobi čiji partner/ka ima HIV u slučaju da:

- partner/ka se ne leči, ili ima detektabilan virus u krvi.
- ne zna da li partner/ka ima nedetektabilan virus i da li redovno uzima terapiju.
- ili ima druge seksualne partnere sa kojima ne koristi kondom.

Nemerljivo = Nezarazno (N=N)

Osobe koje žive sa HIV-om i redovnim korišćenjem antiretrovirusne terapije postižu i održavaju nemerljivu viremiju (nedetektabilna HIV RNK PCR), nisu zarazni i ne mogu preneti HIV seksualnim putem.

Više informacija o N=N

Da li je PrEP za mene

- Da li si u poslednjih 6 meseci imao/la analni seks bez kondoma, sa osobom/osobama čiji ti HIV status nije poznat?
- Da li si u poslednjih 6 meseci imao sifilis, gonoreju ili hlamidiju?
- Da li imaš partnera/ku koja živi sa HIV-om i ne leči se, ima detektabilnu virus u krvi, ili neredovno uzima terapiju?

Korišćenje alkohola i narkotika, grupni seks, seks za novac, neki su od dodatnih faktora koji mogu povećati rizik od stupanja u nezaštićeni seksualni odnos. Uzmi ih u obzir kada donosiš odluke o korišćenju PrEP-a.

Kako se PrEP koristi

Sa PrEP-om se započinje *pre seksa*, kako bi se u tkivima stvorila dovoljna zaštita. Uzima se i *posle seksa*, kako bi se zaštita održala dovoljno dugo da spreči infekciju.

Na koji način mogu da koristim PrEP?

PrEP možeš da koristiš svakodnevno i po potrebi. Svakodnevno doziranje pruža zaštitu 24 sata dnevno, 7 dana u nedelji. Ako seks imaš jednom nedeljno ili ređe i u mogućnosti si da ga unapred planiraš, PrEP možeš uzimati po potrebi.

Koja su ograničenja kod izbora režima?

Žene i trans osobe koje upražnjavaju receptivni vaginalni/frontalni seks, kao i osobe koje imaju hroničnu infekciju hepatitisa B, ne mogu da koriste PrEP po potrebi, već samo svakodnevno.

Koji je režim delotvorniji?

PrEP-a će biti delotvoran onoliko koliko ga budeš pravilno koristio, nezavisno od izabranog režima. Rezultati francuske IPERGAY studije, koja je ispitala efekte doziranja po potrebi, su gotovo identični rezultatima engleske PROUD studije, koja je ispitala efekte svakodnevne upotrebe.

Mogu li da menjam režim?

Možeš prelaziti s jednog režima na drugi, u skladu sa tvojim potrebama i mogućnostima.

Do kada mogu da koristim PrEP?

PrEP možeš da koristiš sve vreme dok si u riziku od inficiranja HIV-om i dok se tvoja životna situacija ne promeni.

PrEP se mora prekinuti u situacijama ako:

- postoje ozbiljna neželjena dejstva
- postoje simptomi rane HIV infekcije
- osoba ne može da isprati režim lekarskih kontrola i testiranja.

Po prestanku korišćenja PrEP-a konsultuj se sa lekarom i obavi testiranje na HIV i druge polne infekcije. Testiranje ponovi nakon 3 meseca.

Više o polnim infekcijama

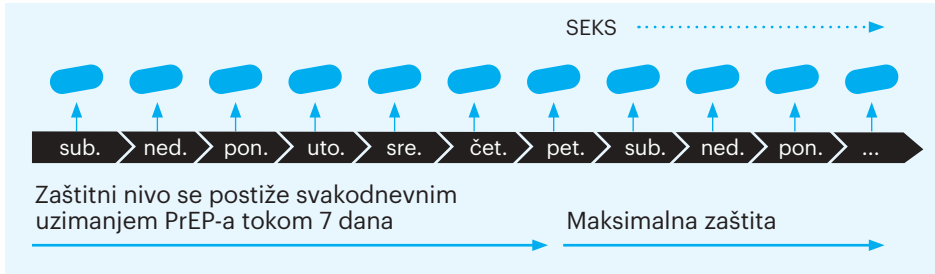

Svakodnevno

Kako da započnem sa svakodnevним režimom?

Svakog dana uzimaj po jednu tabletu PrEP-a u isto vreme i nakon sedmog dana ćeš imati izgrađenu zaštitu. Kod analnog seksa, svakodnevnu upotrebu možeš započeti duplom dozom i dobiti zaštitu već nakon 2 sata.

Svakodnevna upotreba PrEP-a

Koja je prednost svakodnevnog doziranja?

Svakodnevni režim ti pruža mogućnost da imaš seks u bilo koje vreme, bez planiranja. Ako seksualne odnose imaš svake nedelje, svakodnevno uzimanje je lakše i isplativije.

Šta ako preskočim dozu?

Trudi se da svakog dana u isto vreme uzimaš PrEP (sat-dva gore dole). Kada ga redovno koristiš, nakon nedelju dana ćeš izgraditi dobar nivo zaštite i izostanak poneke doze neće praviti razliku, ali to ne treba da se dešava suviše često.

Kako da prestanem sa PrEP-om?

Ako više ne želiš da koristiš PrEP, ili želiš da napraviš pauzu, nakon poslednjeg odnosa nastavi da koristiš još 2 dana, odnosno još 7 dana kod vaginalnog seksa.

Po potrebi

Kako se koristi PrEP po potrebi?

Započni duplom dozom (dve tablete) u periodu od 24 sata do najkasnije dva sata pre seksa. Zatim, nakon 24 sata od duple doze uzmi jednu tabletu, a nakon 24 sata još jednu. Ovaj ciklus zovemo „2-1-1“ (2 pre seksa i 1+1 nakon seksa).

Upotreba PrEP-a po potrebi za jedan dan zaštite

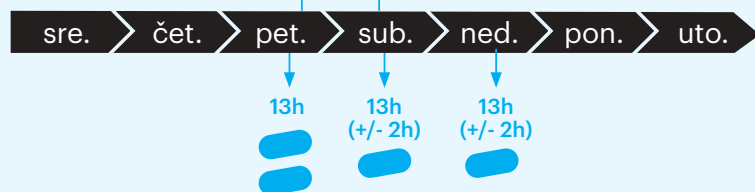
PRE SEKSA:

2 tabl. minimum 2h pre seksa, a maksimalno 24h pre seksa

SEKS

POSLE SEKSA:

1 tabl. na 24h od prve doze
1 tabl. na 48h od prve doze

Ako seks imam i nakon druge doze

U tom slučaju dodaj još jednu dozu 24h nakon poslednje. Ako budeš imao seksualne odnose i narednih dana, nastavi sa korišćenjem PrEP-a, sve dok između dve doze ne budeš imao seksa.

Upotreba PrEP-a po potrebi za par dana zaštite

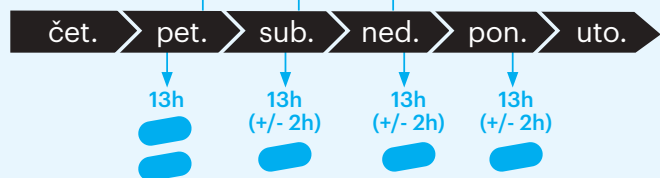
PRE SEKSA:

2 tabl. minimum 2h pre seksa, a maksimalno 24h pre seksa

SEKS SEKS

POSLE SEKSA:

1 tabl. na 24h od prve doze
Nastavi po 1 tabl. na 24h, dok ne budu 2 doze nakon poslednjeg seksa

Ako seks imam nakon par dana

Ako je od prve (duple) doze u prethodnom ciklusu do sledećeg seksualnog odnosa prošlo manje od 7 dana, dovoljno je da nov ciklus započneš jednom tabletom (1-1-1), zato što već imaš određenu koncentraciju leka u organizmu.

Ako ne uzmem PrEP na vreme

Uzimanje prve (duple) doze sa zakašnjenjem daje određen stepen zaštite, ali je sigurnije da u tom slučaju sačekaš sa seksom ili da koristiš kondom. Za razliku od svakodnevnog režima, ovaj režim ne oprašta preskakanja ili veća kašnjenja.

Ako sam uzeo PrEP, a seks se odloži ili se ne desi

Ako si uzeo duplu dozu i ne dođe do seksualnog odnosa u naredna 24 sata, ne treba da nastaviš sa lekovima, osim ako ne planiraš da imaš seks narednih dana.

Saveti za redovnu upotrebu

Ako PrEP koristiš svakodnevno, podesi alarm na telefonu. Može ti pomoći i ako uzimanje PrEP-a vežeš za neku drugu svakodnevnu aktivnost: pranje zuba, obrok, ili odlazak na spavanje.

Kod svakodnevne upotrebe PrEP-a, može ti pomoći aplikacija **life4me+** koju smo preveli na srpski jezik. Sadrži podsetnike za uzimanje PrEP-a i tromesečne kontrole, a moći ćeš i da ispratiš koliko si redovno uzimao PrEP.

Ako PrEP koristiš po potrebi, ne čekaj uvek poslednji trenutak (2 sata pre seksualnog odnosa) da bi započeo duplom dozom. Započni u vreme koje će ti odgovarati i tokom narednih dana, kada treba da uzimaš pojedinačne doze. Zato, čim uzmeš prvu duplu dozu, podesi alarm na telefonu za naredne dve.

Pre i tokom upotrebe PrEP-a

U Potentu možeš da obaviš testove na HIV, hepatitis C i sifilis, konsultaciju sa lekarom i da dobiješ lekarski izveštaj za PrEP za period od 3 meseca.

Šta je potrebno da uradim pre započinjanja PrEP-a?

Da bi bezbedno koristio PrEP, treba da prvo obaviš laboratorijske analize i konsultaciju sa lekarom u Potentu. Osobe koje nemaju antitela na hepatitis B (anti-HBs) savetujemo da prime prvu dozu vakcine pre započinjanja sa PrEP-om.

Koje rezultate analiza treba imati pre započinjanja sa PrEP-om?

Test na HIV, hepatitis C i sifilis (i druge polne infekcije)

Kreatinin iz seruma i eGFR - test funkcije bubrega

VDRL test - ako si u prošlosti imao sifilis

Testovi za hepatitis B i to:

anti-HBs – ako si vakcinisan protiv hepatitisa B, ili si preležao ali nemaš medicinsku dokumentaciju o tome.

HBsAg, anti-HBs i anti-HBc ukupna antitela – ako nisi vakcinisan, ili ne znaš da li si vakcinisan protiv hepatitisa B.

Da li sam vakcinisan protiv hepatitisa B?

U Srbiji je 2002. godine uvedena obavezna vakcinacija protiv hepatitisa B za svu novorođenčad, a od 2006. godine i za decu u šestom razredu. Ostali imaju mogućnost da se vakcinišu na ličnu inicijativu.

Gde da se vakcinišem?

Beograd, dr Subotića starijeg 5 – Institut za javno zdravlje Srbije – Batut

Niš, Bulevar dr Zorana Đinđića 50 – Institut za javno zdravlje

Kragujevac, Nikole Pašića 1 – Institut za javno zdravlje

Na vakcinaciju ponesi rezultate analiza iz laboratorije.

Budi slobodan da nas kontaktiraš za podršku i pojašnjenja vezana za testove, rezultate analiza, vakcinacije i drugih nedoumica.

Kada dođeš u Potent za PrEP

U Potentu možeš obaviti brze testove na HIV, hepatitis C i sifilis. Ponesi rezultate ostalih analiza i dokaz o primljenoj prvoj vakcini. Na osnovu rezultata i razgovora, lekar te može uputiti na dodatne preglede i analize.

Šta uključuje razgovor sa lekarom pre započinjanja sa PrEP-om?

Konsultacija sa lekarom služi da dođeš do odgovora na pitanje: Da li si dobar kandidat za PrEP.

Jasno, bez stida i straha od osude, informiši lekara o:

- situacijama u kojima si bio u riziku od izlaganja polnim infekcijama
- polnim bolestima, drugim oboljenjima i poteškoćama u prošlosti do danas
- lekovima, suplementima i drugim supstancama koje koristiš.

Budi slobodan da lekara pitaš sve što te zanima o PrEP-u i seksualnom zdravlju.

Tokom korišćenja PrEP-a

Na tri meseca obavljaj testiranja i lekarske konsultacije.

Ako si imao sifilis u prošlosti, pre svakog dolaska u Potent obavi VDRL test u laboratoriji.

Kreatinin iz seruma i eGFR radi na 12 meseci, a ako si stariji od 50 godina, ili imaš smanjenu bubrežnu funkciju, ovaj test obavljaj na 6 meseci.

dr Biljana
Begović Vuksanović

Testiranje na HIV pre i tokom korišćenja PrEP-a

Testiranjem želimo da isključimo mogućnost da kandidat/kinja za PrEP možda već ima HIV, ili da se tokom korišćenja PrEP-a inficirao/la (npr. zbog nepravilne upotrebe). Takva osoba ne sme da koristi PrEP, kako virus ne bi razvio rezistenciju na ovaj važan lek i kao takav se prenosio dalje.

Zašto proveravam funkciju bubrega?

U malom broju slučajeva, PrEP može da stvori nove, ili pogorša postojeće probleme sa bubrezima. Zato je važno da test bubrežne funkcije uradiš pre uzimanja PrEP-a i redovno na godinu dana, odnosno na 6 meseci ako si stariji od 50 godina i imaš smanjenu bubrežnu funkciju.

Kakve PrEP ima veze sa hepatitisom B?

Ova infekcija, koja se prenosi polnim putem, može biti prisutna bez simptoma dugi niz godina. Pored toga, jedna komponenta PrEP-a se koristi i za lečenje hepatitisa B. Ako imaš hroničan hepatitis B i povremeno koristiš PrEP, virus bi mogao da stvori rezistenciju na ovaj lek.

Zašto se testiram na druge polne infekcije?

Iako se uglavnom lako leče, sifilis i druge polne infekcije mogu prozrokovati neugodne posledice. Ako tokom korišćenja PrEP-a dođe do neke infekcije, redovnim testiranjem infekciju ćeš otkriti na vreme, sprečiti komplikacije, kao i njeno dalje prenošenje.

Ako PrEP nabavljaš na drugi način

Uzimanje PrEP-a od prijatelja ili putem interneta

Nabavka PrEP-a od prijatelja ili putem interneta, može da nosi sa sobom neke rizike. Na primer, izloženost ekstremnim temperaturama prilikom transporta može uticati na delotvornost i bezbednost leka. Na tebi je da doneseš odluku.

Obratiti pažnju da PrEP:

- ima naziv proizvođača i rok upotrebe na pakovanju
- sadrži kombinaciju aktivnih supstanci: tenofovir i emtricitabin
- ima istaknutu dozvolu za promet na pakovanju.

Da li je legalno da nabavljam PrEP iz inostranstva?

Nabavka lekova iz inostranstva je legalna samo pod određenim uslovima. Za unošenje leka, koji nije registrovan u Srbiji, u količini većoj od 15 dana, potrebna je dozvola Ministarstva zdravlja, koja se izdaje na osnovu lekarskog izveštaja. U suprotnom, lek može biti oduzet na carini. Isto važi i za poručivanje PrEP-a putem interneta.

Bez obzira na način na koji nabavljaš PrEP, u Potentu možeš da obaviš besplatne lekarske konsultacije i testiranje.

Šta ako sam krenuo da koristim PrEP bez obavljenog lekarskog pregleda?

Ako si započeo da koristiš PrEP, bez prethodno obavljenog lekarskog pregleda, obrati nam se. Pomoćićemo ti da nastaviš da koristiš PrEP, a da ne nanešeš štetu svom zdravlju i zdravlju tvojih partnera.

Nuspojave PrEP-a

Koja su najčešća neželjena dejstva PrEP-a?

Na početku primene PrEP-a se mogu javiti blaga mučnina, proliv, nadutost i glavobolja (dešava se kod manje od jedne na 10 osoba). Ove nuspojave obično prestanu za nekoliko dana ili nedelja, jer se organizam navikne na lek.

Koja su moguća ozbiljnija neželjena dejstva PrEP-a?

Kod malog broja korisnika PrEP može imati negativan efekat na bubrege. Šteta se može izbeći redovnom kontrolom bubrežne funkcije i prekidom korišćenja u slučaju pojave znakova smanjene bubrežne funkcije.

Tokom prve godine upotrebe PrEP-a, može doći do blage demineralizacije kostiju. Ovaj efekat je jako mali i ne utiče na krhkost kostiju. Efekat je reverzibilan nakon prestanka sa korišćenjem PrEP-a.

Otpornost (rezistencija) na PrEP

U svetu je zabeležen manji broj slučajeva inficiranja korisnika PrEP-a, uprkos pravilnoj upotrebi. Uzrok tome može biti izloženost soju virusa koji je otporan na PrEP, ili rana HIV infekcija koja nije detektovana pre započinjanja sa PrEP-om.

Šta je rezistencija na PrEP?

PrEP je antiretrovirusni lek koji se u kombinaciji sa drugim lekovima koristi i u lečenju HIV infekcije. PrEP ne može u potpunosti da potisne virus kod osobe koja već ima HIV, ili se tokom korišćenja PrEP-a inficira.

Virus bi, u slučaju da inficirana osoba koristi PrEP, nastavio da se razmnožava, da mutira i stvori otpornost (rezistenciju) na ovaj lek i on se više može koristiti u daljem lečenju. Šta više, rezistentan soj virusa bi mogao da se prenosi dalje i da ugrozi druge korisnike PrEP-a.

Kako sprečiti rezistenciju na PrEP?

Rezistenciju možeš sprečiti testiranjem na HIV pre i tokom korišćenja PrEP-a, kao i pravilnom upotrebom PrEP-a.

Saveti za sprečavanje rezistencije:

1. Obavi savetovanje i testiranje na HIV pre započinjanja sa PrEP-om.
2. Redovno i pravilno koristiti PrEP.

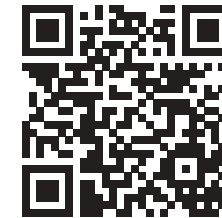
3. Obavljaj testiranje na HIV na svaka tri meseca tokom korišćenja PrEP-a.
4. Prestani sa korišćenjem PrEP-a u slučaju pojave simptoma HIV infekcije.
5. Potraži pomoć i podršku ako imaš problem sa pravilnom upotrebom PrEP-a.

PrEP i interakcija sa ostalim lekovima

Da li PrEP ima interakciju sa drugim lekovima?

PrEP nema interakciju s većinom drugih lekova, osim sa nekim nesteroidnim protivupalnim lekovima poput ibuprofena (Brufen®) i neproksena ili sa nesteroidnim antireumatikom: diklofenakom (Diklofen®). Česta upotreba ovih lekova uz PrEP može izazvati probleme sa bubrežima. Ako koristiš neke lekove uz PrEP, posavetuj se sa lekarom.

Provera interakcija PrEP-a sa drugim lekovima

U prvoj koloni izaberi Emticitabine/Tenofovir-DF (PrEP), a u drugoj generički naziv drugog leka koji uzimaš.

PrEP za žene, transrodne i nebinarne osobe

Ovde ćemo izdvojiti neke specifičnosti upotrebe PrEP-a kod žena, transrodnih i nebinarnih osoba. .

Da li se ženama preporučuje korišćenje PrEP-a?

Žene nisu pošteđene rizika od HIV infekcije iako često toga nisu svesne. Treba razmotriti korišćenje PrEP-a kod HIV negativnih žena koje imaju rizik od HIV infekcije: ne koriste kondom pri svakom seksualnom odnosu, ne znaju HIV status svog partnera, kao i u slučajevima kada žena ili/i njen partner ima više seksualnih partnera od kojih neko možda ima HIV, ili je nepoznatog HIV statusa.

Kako se koristi PrEP kod frontalnog/vaginalnog seksa?

Frontalni receptivni seks zahteva svakodnevnu upotrebu PrEP-a. Potrebno je lek uzimati 7 dana u kontinuitetu, kako bi se postigla potrebna koncentracija leka u vaginalnom tkivu. Ovaj režim korišćenja je objašnjen u odeljku "Svakodnevno". U slučaju da osoba upražnjava samo analni seks, PrEP se može koristiti i "po potrebi" koji je opisan u istom odeljku.

Osoba koja koristi PrEP-a preuzima kontrolu nad svojim zdravljem i ne zavisí od seksualne prakse i rizičnog ponašanja partnera.

Da li PrEP utiče na kontracepciju?

PrEP nema uticaja ni na jednu vrstu kontracepcije. Uz PrEP se mogu bezbedno koristiti kontraceptivne pilule, spermicide, spirala, cervikalna kapa i sl. Kontracepcija neće imati uticaja na koncentraciju PrEP-a u organizmu.

Da li PrEP utiče na trudnoću?

Ako se prekine sa korišćenjem kontracepcije, svakodnevnom korišćenjem PrEP-a osoba sebe zaštiti od inficiranja HIV-om. PrEP deluje kod svih žena, uključujući i trudnice. Studije u kojima su praćene trudnice koje koriste PrEP, poput Partners PrEP, VOICE i FEM-PrEP, pokazuju da korišćenje PrEP-a ne povećava rizik od pobačaja ili od defekta ploda. Ukoliko tokom uzimanja PrEP-a dođe do trudnoće, treba obavestiti lekara.

Mogu li PrEP koristiti osobe koje su na hormonskoj terapiji?

PrEP mogu koristiti osobe koje su na hormonskoj terapiji, ako ga uzimaju svakodnevno i redovno, a ne po potrebi. Treba imati na umu da neki feminizirajući hormoni mogu smanjiti koncentraciju PrEP-a u organizmu. Iako je to neznatno smanjenje koncentracije, posebno je važno je da se PrEP uz hormonsku terapiju koristi svakodnevno bez preskakanja doza.

Odricanje od odgovornosti

Informacije u ovoj brošuri su namenjene kao vodič. Odluke vezane za PrEP donosi u razgovoru sa lekarom. Iznete informacije se u budućnosti mogu promeniti na osnovu novih istraživanja i preporuka.

U kreiranju ovog vodiča korišćeni su materijali:

UK Guide to PrEP (i-Base, London, osmo izdanje, novembar 2022)

Guidelines 10.1 (European AIDS Clinical Society oktobar 2022)

Preexposure Prophylaxis for The Prevention of HIV Infection in The US (US Public Health Service 2021 - update)

Now's the Time to Find Out About PrEP and PEP (CDC, mart 2021)

PrEP Medication Guide: Reduce Your Risk of Getting HIV (CDC, mart 2021)

Vodič za PrEP (Iskorak, Zagreb, prvo izdanje, decembar 2020)

Questions and answers on PrEP (Prepster, London, prvo izdanje jun 2018)

Zakon o lekovima i medicinskim sredstvima ("Sl. glasnik RS", br. 30/2010, 107/2012, 113/2017 - dr. zakon i 105/2017 - dr. zakon)

Checkpoint i PrEP-point

Nacionalnog centra za seksualno i reproduktivno zdravlje

Beograd

Miloša Pocerca 27

Niš

Stevana Nemanje 69

Kragujevac

Vojvode Putnika 58b

Online

www.doktok.rs/klinike/potent

Podrška:

POTENT

Nacionalni centar za seksualno i reproduktivno zdravlje

+381 63 557-890

w: potent.org.rs

fb: [@potent.udruzenje](https://www.facebook.com/potent.udruzenje)

in: [@potent_rs](https://www.instagram.com/potent_rs)

yt: [@potent.centar](https://www.youtube.com/channel/UC...)

tt: [@potent.rs](https://www.tumblr.com/potent_rs)

Zakaži termin za testiranje i savetovanje o PrEP/u

Štampu i distribuciju omogućio je Gilead Sciences Inc., koji nije imao uticaj na sadržaj brošure.

POTENT

NACIONALNI CENTAR ZA SEKSUALNO
I REPRODUKTIVNO ZDRAVLJE